

СЛОВА ПРАЦЫ

Wielno, Pałac Wolności-Helenski,
ul. Uniwersyteckiego 49-9

Выходзіць два разы у тыдзень.

Адрэс Рэдацыі і Адміністрацыі: Вільня, Віленская вул. 12—6 (Мінеўска 12—6) Рэдакцыя адчынена ад 12 да 2 гадз. шчыра, апрача святочных дзён. Адміністр. ад 9 да 3.	Падпіска на адзін нумар з дастаўкай да хаткі і зл. 50 гр. Для асабнага ўдвая даражэй. Перамена адрэсу 30 гр.	Напісаныя ў друк рукапісы назад не вяртаюцца. Аплата надрукаван. залежыць ад Рэдакцыі.	Цана аб'вестак: перад тэкстам 25 грош., сярэд тэксту 20 грошы і на 4 стр. 15 гр. за радок пятаму ў 1 нумале.
--	--	--	--

Які нумар.

З вялікім напружаннем беларускія працоўныя гушчы чакаюць дня выбараў, каб паказаць сваю нязломную волю выбраць тых прадстаўнікоў, якія разам з імі ўвесь час нясуць цяжкі крыж барацьбы за інтарэсы і правы працы. Маючы за пазыводную зорку радыкальную беларускую прэсу, якая ніколі ня здрадзіла інтарэсам працоўных гушчаў і якая таксама й цяпер ня думае спакушаць іх абцяганнем якоўскай радыкальнай змены адносінаў, калі працоўныя масы правядуць сваіх кандыдатаў, беларускія сяляне і работнікі пільна сачаць за тым, што скажа наша газета. Ува ўсіх на думцы стаіць важнае пытаньне: *За які нумар?*

Адказу на гэта балючае цяпер пытаньне шукае наша працоўная вёска і места ў кожным новым нумары нашай газеты. Але газета наша, ня глядзячы на тое, што прыходзіць „неакуратна“ і „спозынена“ (чаму—ўсе пэўна ведаюць)—усё яшчэ не дае адказу на гэтае пякучае пытаньне. Вязумоўна родзяцца самыя непрыдападобныя чуткі, некаторыя гатовы паверыць розным спэкулянтам працоўных гушчаў, якія (спэкулянты) распушчваюць самыя злыя выдумкі, што нібы радыкальнае крыло беларускай думкі „сама зылкідалася“, што там асталіся, як піша прадажніцкая „Сял. Ніва“, адны пекачы і мэнкі.

Праўда, шмат актыўных і найлепшых сілаў у нас за гэты час адняты і адняты якраз дзякуючы нагаворам і публічным даносам гэтых самых паноў, якія сягонья так злосна цешацца з гэтага, спадзяючыся, што цяпер ім адчынілася шырокае поле для бесперашкоднага забаламучваньня працоўных—але няхай ведаюць гэтыя палітычныя паралітыкі, што ў жывым народзе запас творчых сілаў невычарпаны і на зьмену адным стануць яшчэ цяньнейшымі радамі новыя іх заступнікі.

Ня ў гэтым прычына нашага маўчаньня. Мусім помніць, што мы жывём у час г. зв. выбарнай свабоды і павінны быць вельмі і вельмі асьцярожнымі, каб захаваць усімі спосабамі магчымасьць паведаміць *якраз у свой час*, за каго галасаваць і за які нумар.

Наперад засьцерагаем, што *наша газета ня ёсьць выбарным органам якоўскай партыі ці групы*. Яна наагул бароніць інтарэсы беларускіх працоўных гушчаў і, як будзе ведама, што тыя ці іншыя запраўдныя сялянска-работніцкія сьпіскі прайшлі—скажа, парэкамэндуе тыя сьпіскі.

Мы ня можам адкрыта сказаць аб сваіх лістах, як гэта робіць, скажам,

„Сялянская Ніва“, ці „Крупіца“, якія, закрывшыся за плячымі міжнароднай буржуазіі, могуць спакайней гэта рабіць. Лёс беларускае радыкальнае прэсы—гэта лёс аграмаднай гушчы беларускіх сялян і работнікаў і трэба прыпасоўвацца да гэтага лёсу.

Дзяржаўныя беларускія сялянска-работніцкія сьпіскі на незалежных прычынах не маглі быць паданы, таму аднаго, ужо цяпер вядомага нумару няма. Будзе ў кожнай Выбарчай Акрузе свой асобны нумар, якія будуць вядомы толькі пасля *двадцатага лютага*, г. зн. за дзевяці дзён ад сягонняшняга дня.

Да гэтага дня мы горача заклікаем беларускіх сялян і работнікаў пільна сачыць за нашаю газетою, ня верыць тым круццелам, якія сталіся прыхільнікамі вашымі толькі цяпер, на час выбараў.

Ужо з паданых намі акружных сьпіскаў—беларускія сяляне і работнікі могуць болей-меней дазнацца, якія *запраўды іх сьпіскі*, магчыма, што шмат якія з іх будуць зылкідаваны, шмат у якіх з іх будуць зьменены і кандыдаты (бо ж гэта залежыць ад „выбарчых камісіяў і іншых чыннікаў“)—але гэта не мяняе сутнасьці сьпіскаў, якія зьмяшчаюць толькі шчырых абаронцаў беларускіх працоўных гушчаў. Трэба толькі чакаць часу пасля 20 лютага, каб дазнацца і нумары.

Мусім папярэдзіць працоўныя гушчы, што мы ад будучага Сойму не чакаем якіхсьці вялікіх пераменаў у нашым жыцці.

Мы больш надзеі складаем на штодзённую саматужную барацьбу працоўных гушчаў за свае правы і інтарэсы, за іх месца пад сонцам, але гэта ня значыць, што для нас усё-роўна, каго правядуць у Сойм беларускія сяляне і работнікі.

Выбары ў Сойм *мусіць паказаць волю беларускіх працоўных гушчаў мець сваё права*. Калі гэтага мы ня зможам, нас і надалей будуць называць дурнямі і будуць езьдзіць на нашых карках.

Выбары ў Сойм *мусіць паказаць нашу палітычную спеласьць і сілу*, з якою павінны лічыцца ўсе. Калі мы падамо галасы за розных Янкаў Станкевічаў, Ярэмічаў, Рагуляў, Паўлюкевічаў і Умястоўскіх, ня кажучы ўжо аб іншых чужых нам сьпісках, то аб нас будуць гаварыць, як аб стадзе бараноў, якіх можна з пугаю, або з хлебам у руках загнаць ці завясьці ўсюды і ўсякі, каму гэта толькі захочацца.

Мусім цвёрда бараніць свае інтарэсы, асабліва цяпер, у гэты гарачы момэнт, які прыходзіць толькі раз на пяць гадоў і чакаць яшчэ нумароў тых беларускіх работніка-сялянскіх сьпіскаў, якія будуць вызначаны праз дзевяць дзён.

раджаў (князёў), выбраным... англійскім віцэ-каралём Індыі... Але ўсё ж—гэтым усім сама Англія прызнавала юрыдычныя правы Індыі на самастойнасьць. За некалькі апошніх гадоў імкненьні да самастойнасьці Індыі ператварыліся ў магутны ўсёнародны вызваленчы рух, які ставіць сабе—дзельчыню на 2 шляхі—напрамкі—задачы:—1) ператварыць эвалюцыйна Індыю з „уласнай калёніі Англіі“ ў самастойную дэмінію Брытанскай Імпэрыі; 2) здабыць поўную незалежнасьць краю, выгнаўшы з яго англійскіх захватчыкаў.

Цяпер Англія, баючыся ўзмагачыцца агітацыі ў краі—з боку агентуры Комінтэрна, які толькі-што перанёс з Кітаю сваю галоўную кватэру на ўсю Азію—пад сама Афганістан—пабліж індыйскай граніцы, або можа, ужо ў прадбачаньні новай вайны—ужо з за Індыі—хоць чым хутчэй даць краю „усе дабрадзействы славы самастойнасьці“,—атрыманыя з англійскіх рук—„дабравольна“... Але—ведама-ж, першай думкай англійскай улады ёсьць і цяпер, як было і ў часе вялікай вайны,—сфальшаваць гэтыя „дабрадзействы“... Дзеля правядзеньня грандыёзнай рэформы англійскі ўрад стварыў канстытуцыйную камісію, у склад якой уваходзяць... выключна англійцы... Гэта выкакала такое страшэннае абурэньне ўва ўсім краі, што ўсе насяленьне паставіла—байкатаваць цалком гэтую „камісію“ і наагул—адмовіцца ад усеі рэформы з рук Англіі...

Пачаліся сьпярыша лічынны мітннгі пратэсту, на якія англійскія ўлады не зьвярталі ніякай увагі. Пасьля гэтага пачаліся ўжо масовыя разрухі—у цэлым шэрагу найвялікшых мастаў краю: Бамбэй, Мадрасе, Калькуце, не называючы ўжо меншых. Прышлось англійцам... тасаваць ваенную сілу. Цэлыя вялікія месцы пераведзены на ваеннае пала-

жэньне... Пачаліся лічынны арышты—на гэта найбольш „актыўна“ адзінікі насяленьня адказалі нападамі на англійскіх афіцэраў і жаўнераў... У кожную хвіліну можа ўзгарэцца поўныя вялікага пажару, наступствы якога трудна прадбачыць. Работнікі ўсёй Індыі адказалі на ваенны тэрор—забастоўкамі... У справу ўмяшаліся сацыялісты, каб заагодаць палажэньне. Мак-Дональд, паварыр „Партыі Працы“ (работніцкай) зьвярнуўся да работніцкага насяленьня Індыі з заклікам—спыніць байкот Канстытуцыйнай камісіі і забастоўку. Мак-Дональд даводзіў, што хай сабе англійцы ўложуць канстытуцыю, зробіць парламент, але—ў парлямэнце будуць сядзець пасламі-заканадаўцамі свайго лёсу—самі ж Індусы... Дык па што-ж самім сабе быць ворагамі ды шкоднікамі... Праз гэтую канстытуцыю Індыя ў худкім часе зробіцца—самастойнай дэмінію Брытанскай Імпэрыі“.

Але—недарэчныя гвалты перапахохай англійскай улады так страшэнна ухвалявалі ўвесь краі і абурмілі насяленьне, што цяпер ужо ніякіх „дагодных“ прамоваў ды заклікаў ніхто ня слухае...

Англійская прэса сьвярджае, што весткі з Індыі выклікалі страшэннае прыгнечаньне і трывогу ў Англіі.

Можна сабе прадставіць, які добры—грунт і час маюць для сабе цяпер—шчырыя сьробы ўзнаўленьня стасункаў між Англіяй і Радамі, распачатыя абодвума заінтарэсаванымі ўрадамі.

З Сінгапура паведамыюць, кажа апошняя тэлеграма, што там раскрыта арганізацыя камуністычнай прапаганды, якая зьяўляецца цэнтральнай для ўсёй усходняй паловы Індыі. Сьробы гэтай арганізацыі, галоўным чынам, кітайцы, арыштаваны. Заойдзена шмат камуністычнай літаратуры“.

Выбарная хроніка.

Акружныя сьпіскі кандыдатаў на Заходняй Беларусі.

Горадзенская Акруга.

- а. Беспартыйны Блён (урадовы).
  - б. Сялянска-Работніцкая Еднаньць — (Варскі, Сахацкі і іншыя).
  - в. Вызваленьне.
  - г. Польская Цэнтральная Дэмакратычная Партыя.
  - д. П. П. С. (правіца).
  - е. Беларускае Сялянска-Работніцкае Аб'яднаньне—(Тарашкевіч Б., Мятла П., Баран М., Манцэвіч Я., Бартэль Я., Багура М.).
  - ж. Бунд (жыдоўскі).
  - з. Радыкальная Сялянска-Работніцкая Партыя—(Кірэвіч Міхал, Малай Я., Раманьчук А. і іншыя).
  - і. Расейскі Сьпісан (манархысты).
  - к. Агульна-Жыдоўскі Нацыянальны Выбарчы Блён.
  - л. Блён Нацыянальных Меншасьцяў.
  - м. Сьпісан вёскі Мінеўшчызна—неякага пана Лойкі з Мастоўскае воласьці.
  - н. Сялянская Партыя (Stronnictwo Chłopskie)
  - о. Польскі Каталіцы Блён (Stronnictwo Chłopskie Piast Ch. D.).
- Весткі аб сьпісках у іншых выбарчых Акругах да Рэдакцыі не паступілі.

Выбарчы агляд.

З кожным днём перадавыбарная сытуацыя ўсё больш і больш вясняецца. Ня глядзячы на ўсе перашкоды, на тыя цяжкія абставіны, пры якіх нам прыходзіцца працаваць, мы ўжо смела можам сказаць, што, дзякуючы палітычнай сьпеласьці і клясавай сьвядомасьці сялян і работнікаў, перамога будзе за намі. Вёска дае рашучы адпор розным правакатарам і павокім наймітам і ўсё тая „палітычная краміка“, што раопладзілася ў апошнія часы, будуць на выбарах зылкідаваны, як элемент зусім ненабранны, ня маючы ніякага ўплыву сярод белар. народу.

Аканчальна збанкрутавала г. з. Крабэва аб'яднаньне земляў літоўска-беларускіх Умястоўскага і цяпер „Белар. Дзень“, ужо як быцым зусім забыўшыся аб тым, што ён псеўдэ аб першым краёвым з'езьдзе, як аб вялікім „гістарычным момэнта“, у апошнім нумары пугаецца, блугаецца, піша аб якоўскай там „деманстрацыйнасьці“ нікому і для іх самым неапраўданай і наагул „Б. Д.“ сам ня ведае, як вылязьці з гэтае прыкрае сытуацыі. Пан Умястоўскі так залуцаўся ў сваім брахні аб рэдагаваньні „Нашай Долі“, што нават зусім не рэагуючы, хоць для фа-

сону, ціхавька палажыў у кішэню „воўчы білет“, што выдаў яму наш карэспандэнт з Варшавы на час выбараў. Страціўшы аканчальна грунт пад нагамі і ўсякую напачу навет у сваіх хлебадаўцаў, ён аканчальна разьмяняўся на дробныя грошы і пачаў займацца, відаць пад уплывам свайго палітычнага кіраўніка Гурьна, выдаваньнем розных правакацыйных адозваў, і тым аканчальна паставіў крыж над сваёй палітычнай кар'ераю і можна напэўна сказаць, што апошнія дні „Б. Д.“ ужо зусім аблічаны і кончыць ён сваё існаваньне з часам выбараў у Сойм, а пан Умястоўскі за сваю верную, хоць і ня спрытаў службу, атрымае ізноў пасаду па свайму фаху ў акцызе, аб чым навет ужо зьявіліся весткі ў віленскіх газетах.

Паўлюкевіч лётае, як надомалець, па ўсёх паветах. У Магдэбэччыне ён заклікае на абед усіх, хто хоча пад'еўці і выпіць чарку гарэчкі, каб потым адабраць ад іх подпісы пад сьпіскам, якія патрэбны для фармальнасьці навет для Паўлюкевіча. Праўда, што яму тут не пашанцавала бо пасля абеду, як прышлось паадіваць сьпісак, усе па аднаму паразнаходзіліся і застаўся толькі ён з сваім штабам. У Лідзе Паўлюкевічаўцы здыраюць шкуру з жывога мядзьведзя і сьварацца за мандаты, аб чым псеўдэ навет яго патрон-віленская газета „Slowo“. У кожным нумары сваёй газеты ён публікуе розныя дакумэнты, і мае надзею, што ў наступным нумары будзе апублікавана копія яго доктарскага дыплёму, аб якім ужо шмат усюды пісалася, аргінал якога знайходзіцца ў рэдакцыі „Белар. Слова“.

І так прадуе Паўлюкевіч на поўным пары, б'ецца, як рыба аб лёд, але ўсё марна... Сам ён добра выдэе, што ўсе яго арганізацыйныя коначы сваё існаваньне з часам выбараў, а галоўнае напэўна ачыўціцца і „gra światno-kolowata“, што на Вялікай вуліцы і навет круціцьку ня будзе каму прадаць, бо гэта гульня ёсьць толькі адна на ўсю Польшчу. Ады мы можам даць раду панау Паўлюкевічу, гэта хутчэй з архіваў „Бел. Слова“ раскапаць свой „доктарскі“ дыплём і атрымаць больш карыснаю канцэсію на права мед. практыкі, каб пасля выбараў ачыць свой штаб ад расстроіства нэрваў.

З усіх бакоў старошца вылезлі на палітычную арэну розныя шкоднікі працоўных гушчаў, якія такоама выдаюць сабе за „Народ“ (Я. Станкевіч і інш.), але гэта да нічога ня прыводзіць, бо вёска дае рашучы адпор яе зрадаўнікам, ведучы добра, хто запраўдны амагаецца за яе клясавыя інтарэсы, хто запраўдны палажыў столькі ахвяр за яе

Проці-англійскія разрухі у Індыі.

Як ведама, у Індыі ізноў пачаўся вельмі неабяспечны проці-англійскі рух, з якога пэўна-ж скарыстае ў сваіх мэтах і радавая дыпламатыя.

Справа—у тым, што англійскі ўрад, каб хаця крыху заагодаць усё ўзрастаючыя варожыя настроі проці-англійскай улады сярод насяленьня, якому надаеда ўжо стала апека ды выязск з боку англійцаў,—сам паставіў „пайсьці на сустрэчу жаданьням народу“ і—распачаў важную рэформу ў палітычна-адміністрацыйнай арганізацыі вялізарнага краю. Англія паставіла „даць Індыі поўную самастойнасьць“, рэфармаваць яе парламент, адміністрацыю і г. д. Як ведама, першыя спробы ў гэтым напрамку зроблены Англіяй—у часе вайны, калі англійскі ўрад так патрабаваў ад Індыі... грошаў і жаўнераў

на вядзеньне вайны... Адсюль і пайшлі ўсе гэтыя „шляхотныя ўступкі“ з боку англійскай улады... Але—пасля вайны ўжо ня можна было адабраць назад гэтых „ўступак“, але наадварот—прышлося пад націскам збудзіўшагася народу—па таму-ж шляху ісьці ўсё далей уперад, як ні хадзела—іоці ўзад.

Другі раз сама—на сваю галаву разлашвала Індыіскіх самастойнікаў англійская ўлада, калі—у сваіх мэтах (каб мець больш галасоў пасля ў Лізе Народаў), сама прывезла „індыюскую дэлегацыю“ на Мірную Канфэрэнцыю ў Парыж у 1919 г., ды палажыла яе падпісы пад Версальскім Трактатам і Статутам Лігі Нацыяў. Праўда, „дэлегацыя ад Індыі“ была базумленна сфальшавана: Індыю прадстаўляў... англійскі міністар ураду Л.-Джорджа ў кумпаніі з адным з індыіскіх

інтарсы і хто стараецца даць у мутнай вадае рыбку.

З вышні надзеяў упаў у прэру нябыцця, яшчэ не дачакаўшыся выбарнага бою, „знамяніна“ блэк буржуазных меншасцяў, дае прадстаўнікоў беларускае буржуазіі хочучы разгрызаць так вядомыя з найгоршага боку Ірэміч і Рагуля.

Розныя польскія буржуазныя і згодніцкія партыі, ня маючы ніякае надзеі на атрыманьне баларуекі галасоў і ведаючы, што цяпер ня можна ашукваць вёску рознымі правакацыйна рэвалюцыйнымі лёзунгамі, як пры папярэдніх выбарах, стараюцца цяпер падаісьці і ашукваць з розных іншых бакоў...

Усё марна, гэта ня прыводзіць да жадаемых ім мэтай, а толькі яшчэ больш дадае нам сілы ў змаганні за лепшую долю работнікаў і сялян за нашу лепшую будучыню.

„Czy zaszem nie zaduzo tupotu“?

Так піша манархічнае „Słowo“ аб сваіх калегах, расейскіх манархістах, якія з’арганізаваліся Р.Н.О., вылучылі прадвыбарную афішку „да ўсіх рускіх народаўсцей“, дзе... паўсталі проці нявольніцтва. Афішка камфіскавана, бо запраўды — ці часам не „zaduzo tupotu“ — як кажа „Słowo“, хлопачы сваіх расейскіх калегаў на плячу?

Відаць і Р.Н.О. не сароміцца ў выразях, каб ашукваць беларускіх выбральнікаў. А чутно, што яно праз „благочестивых“ бацьшак зусім ужо распаясалася.

І маскалі маюць сваіх Павлюкевічаў.

Як паведамляюць, галосны ў Вільні „руско-беларус“ Д. Бокан разам з адвакатам Андрэевым і памочнікам яго Салагубам рашылі „для попраўлення рускоўска дэла“ разарваць з мізэрным Р.Н.О. і прылучыцца да „саліднага“ Бэ-бэ (Беспартыйны Блэк — урадовы).

Публіка нішто сабе — салідна!

П.П.С-ы Ізноў запрацавалі.

Вядомыя П.П.С-ы, якія з ростам сьвядомасці беларускіх працоўных гушаў зусім здыкваліся на нашых абшарах, як паўурадавы і ашуканчыя ў адносінах масаў — цяпер развіваюць проста гарачкавую дзейнасць. Цяпер яны — куды там — апазіцыя яго вялічэству, адны толькі і гавораць, не бачымы аб Урадзе і яго запраўднім твары і працы. А вось мы — дык і напісаць аб гэтым навет ня сьмеём.

Што-ж „у пэўных варунках“ навет пэпэеў сьмелыя. А так звычайна заўсёды падкрэўваюць хвасты, а звычайна дык віляць імі перад панами і місіі такема-ж ліжучы.

Розны час — розныя звыкі!..

„Адраджэньне“ адв. Міцкевіча.

На грузах збанкрутаванага „Вызвалення“ хоча вяртацца адв. Міцкевіч і, выстаўшы свае сьпіскі „Odrodzenia“, спадзяецца на паддэркуку літвіноў і беларусаў. Ведзем, што бьць беларусы, якія паддэркуваць п. Міцкевіча... у карчме, але сярод сялян пэўна такіх ня знойдзецца дый сам п. адвакат наўрад такі ці „адродзіцца“.

Забойства паўнамоцніка сьпіску № 13 па Вільні.

Як перадаюць польскія газеты, гэтымі днямі на Росе (у Вільні) нязнаны „sprawcy“ учынілі напад на Ізраіля Нота Шваргойца, паўнамоцніка сьпіску „Работніцка-Сялянскай Еднасьці“ № 13 і ў зьверскі спосаб замардавалі яго.

Досьледам над замардаваньнем заняліся ўлады судова-лякарскія. Следзтва ўсталяла, што замардаваньне адбылося на грунце палітычным. Ранейшы прадпалад аб замардаваньні з мэтай рабунковай аддавае бо ў кішэнях замардаванага знайшлі незачэплены грошы.

Забойства зроблена проста ў дзікі спосаб. Ахвяры адчалі вушы і вусны. Твар і галава папеуты. Заарыштаваны дзьве асобы. Падрабязьці пакуль што дэержацца ў сакрэце.

Да развалу Паўлюкевічаўшчыны.

На старонках „Думка Працы“ (№ 2) была зьмешчана дэкларацыя гр. Мацея Пятровіча і іншых сяброў Паўлюкевічавых шулерняў, куды яны былі задэгнуты абманам, аб выхадзе з уоіх „Прасьветаў“ „Радаў“ і іншых разбойніцкіх протулкаў. Польская прэса, блізка па сваёй ідэалёгіі да Паўлюкевіча, каб заступіцца за зьневажэньне свайго гадунца, падала весткі аб арышце „камуніста“ Пятровіча, які нібы быў у зносінах з Менонам і дастаў ад няюнаўчых грамадаўцаў чатыреста далараў.

У рэдакцыю паступіла пісьмо грам. М. Пятровіча, у якім ён разьбівае гэтую брахню.

Аднак рэдакцыя, прыймаючы над увагу, што беларускія працоўныя гушчы ўжо добра ведаюць, хто такі Паўлюкевіч і не зварочваюць на яго ніякай увагі — іжадуе ў гэтым меце на тое, каб пісаць што небудзь аб Паўлюкевічу.

Лічым яго акцыю скончаную.

Але новыя весткі падала польская прэса аб М. Пятровічу, што нібы ён прыступіў да бэ-бэ. Хіба ж гэта — няпраўда.

Палітычная хроніка.

У Польшчы.

„Ліквідацыя“.

У Старонкаве паліцыя арыштавала 9 асобаў, якіх абінававаюць у камунізьме. Паміж іншымі арыштавана за перадвыбарную агітацыю паўнамоцнікаў і кандыдатаў сьпіску Работніцка-Сялянскай Еднасьці.

Арышт Др. Дробізера.

У Быдгошчы арыштавана павадыра незалежных сацыялістаў Д-ра Дробізера, каторы прыхаў дзея перадвыбарнай агітацыі. Арыштаванаму закідаюць здраду стану, якой быццам дапусціўся ў сваёй прамове на мітынгу ў Быдгошчы, у каторай заклікаў да распачаць актывнай клясавай барацьбы і зьмены існуючага парадку рэвалюцыйным шляхам.

Арышты ў Львове.

Львоўская паліцыя зрабіла вобшыкі ў памяшчэньні Саюзу Незалежнай Сацыялістычнай Моладзі „Жыцьцё“. Арыштавана больш дзесяці асоб.

Заграніцай.

Першы — проці-мілітарыстычны крок новага — сацыял-камуністычнага ўраду ў Нарвэгіі.

Новы ўрад у Нарвэгіі, зложаны з аб’яднаўшыхся сацыялістычнай і камуністычнай партыяў, унёс у парламент праект закону, які мае на мэце ўсталяваць усялякія рэгулярныя вачыньні вучыльні(?) і, таксама расфармаваць 2 гвардыёўскія вайсковыя адзінкі, створаныя ў часе вайны. Маюць быць таксама вачыньні абмяжоваць і вучыльні карэжыянага фактэту. Усё гэтыя рэформы маюць даць краю эканомію — у 5 мільянаў каронаў.

Праграма першага работніцкага ўраду ў Нарвэгіі.

У папярэднім нумары газета дала артыкул аб стварэньні ў Нарвэгіі першага работніцкага — сацыял-камуністычнага ўраду. Цяпер газеты дачаткова падаюць — праграму гэтага ўраду.

1-га лютлага прэм’ер работніцкага ўраду Хорспруд прэзентаваўся парламэнту ды працягваў у ім праграму дэкларацыю свайго ўраду.

Праграма апошняга, як і прадбачана ў нашым артыкуле, вельмі скромная, умерна-

ваяная. А гэта перадусім — таму, што работніцкі ўрад павінен разлічыць на падтрыманьне з боку радыкалаў, бяз якіх ён ня мае ў парламаньце патрэбнай сільнай большасці. Галоўным чынам дзея таго ў прэм’ера не папаў паводыр больш лічын і ўшывовай работніцкай групы — Мадеоса, які атрымаў толькі становішча міністра сацыяльнай аховы.

Праграма работніцкага ўраду прадбачыць скасаваньне кары за праступленьні, зьвязаныя з забастовачай акцыяй, скасаваньне прымусовых работаў — за малую плату, уводзеньне хлебнай манополіі (дэержавы), але лёгкая і падатках для дробных хлебарабцаў і бяднейшых рыбакоў, больш справядлівай раскідкі падаткаў наагул, зьмяншэньне, ваеннага бюджэту краю. Частку гэтых трыбаваньняў маюць падтрымаць навет лібэралы.

Правая прэса, ведама ж, каркае, што работніцкі ўрад хутка зваліцца — бо-ж яму быццам треба толькі зрабіць дэманстрацыю, задекларываць сваю праграму. Але, як бачым, праграма гэтая настолькі ўмеркаваная, што за яе, як пішучы самі нарвэжскія газеты, могуць галасаваць навет лібэралы. Дык газэты лібэралаў і радыкалаў сьвяржаюць — „перадчаснасьць“ гэтых карканьняў групаваў рэакцыі.

Крытыка „тронавай прамовы“ апазіцыяй у англійскім парламаньце.

Прачытаная на толькі-што распачаўшайся сёсі парламанту т. зв. „тронавай прамовы“ караля, якая ў сутнасьці зьвязуецца — бліжэйшай праграмай працы ўраду, выклікала згодную крытыку ўсёй апазіцыі — проці палітыкі рэакцыянага ўраду кансэрватараў. Прапазіцыя работніцкай партыі ў выніку дыскусіі над прамовай караля — закідае ёй, што яна маўчыць аб перленьнях работных і безработных — тады, як безработцы зьяўляюцца найбольшай бядой краю, падбавачай яго дэарбат — сацыяльнай падставы ладу ў дэержаве.

Цікаўная прапазіцыя Мусоліні — павадыру чэха-славацкіх фашыстаў.

Чэская прэса піша, быццам ведамы павадыр чэскіх фашыстаў ген. Тайда (былы, але зьвольнены ды асуджаны за здраду, начальнік генэральнага штабу чэха-славацкай арміі) дастаў ад Мусоліні прапазіцыю — стаць на чале альбанскай арміі. Задачай ген. Тайды была б рэарганізацыя — пры дапамозе італьянскіх авіяцэраў — альбанскай арміі — наўзор ўраўняўскай. Быццам думка зьвярнуцца да „слаўнага“ чэскага генэрала вышпа з пасрод італьянскіх агентаў у Альбаніі і былых расейскіх авіяцэраў, якіх шмат у войску альбанскага дыктатара — найміта Мусоліні — Ахмета Зогу.

Аднак жа ген. Тайда адкінуў прапазіцыю, закідаючы Альбаніі (фактычна — Італіі), што яна вядзе палітыку проці Югаславіі, з якой Чэха-Славакія знаходзіцца ў хаўрусе (так зван. — Малая Антанта).

Вестка ці „начка“ — аб новай рэвалюцыі ў Партугаліі.

З францускіх ці гішпанскіх крыніцаў абыйшла сьвет сэнацыійная вестка аб тым, быццам у Лісабоне (сталіца Партугаліі) вібухла новая рэвалюцыя, што прэзыдэнт Кармона забіты і г. д.

Але — на другі дзень газеты зьмясьцілі запрэчэньне партугальскага ўраду: і прэзыдэнт жывы і рэвалюцыі няма... пакуль-што.

Вестцы даверныя — бо-ж „рэвалюцыі“ ў Партугаліі адбываюцца амаль не па 2—3 у год..

Увьяьнены былы дыктатар хацэў учыць з турмы.

Скінуты паўстаньнем апошні дыктатар грэцкай ген. Пангалёс, які оядзеў да суда ў востраве Крыце, плянаваў пабег. Быццам сьляноста на востраве спачувала рэакцыянаму генэралу, вядуцаму павадыру грэцкага фашызму і „рыхталася да паўстаньня, каб яго зьвольніць з турмы“. Дзея таго ўлады забралі „высокага вязьня“ з крыцкай турмы і павязьлі на ваенным крэісары, каб схавць у больш бясьпечнае меісца.

„Раптоўны паварот“ у справе польска-літвінскай перагавору.

Літвіўская прэса раптам зьмяньціла вестку аб тым, што літвіўскі ўрад „станюўча жадае шпарна скончыць перагаворы з Польшчай — у вельмі прыхільным духу“. „Літвіўскі ўрад мае намер — улажыць стаўкі з Польшчай нармальна і рэчова“... „Маюць быць скінуты з шляху да маразуменьня ўсе перашкоды, атручваючы мірную атмасфэру“... Паразуменьне з Польшчай — канешнае для гаспадаркі Літвы, ды ажыўленьня яе порту. Спробы перагавору з Польшчай паказалі ўжо, што можна знайсці падставы да паразуменьня.

Дзея ўсяго гэтага літвіўскі ўрад — так пісала літвіўская прэса, спэцыяльна „паінфармавала“, ці „інспіраваная“ ўрадам — мае запрапанаваць ужо 25 гэтага месяца ў Капэнгагене і — распачаць гэты перагаворы...

У гэтым сэнсье пущаныя з Літвы весткі — у гданскую і польскую прэсу.

Падчырквалася пры гэтым, што, ня глядзячы на ўсе перашкоды ды інтрыгі з боку Нямецчыны і ССРР, літвіўскі ўрад можа стаць за Польшчай, а навет з за апошняй — зусім паасаваліся адносіны радава і нямецка-літвіўскія... Нямецкі ўрад — ня опраўдзіў надзеяў Вальдэмараса... Літвіўская апазіцыійная прэса ўсьцяж дае апошняга за тое, што — „нічога ня прывёз з Берліну“, дый што Літва будзе змушана распачаць перагаворы з Польшчай, ня маючы яшчэ ў руках тарговага дагавору з Нямецчынай“ і г. д.

Польская прэса з захопленьнем, вельмі мала крытычным, прымала ўсе гэтыя „весткі“, пускаяныя Вальдэмарасам — ведама-ж толькі дзея судаканнага націоку на нямецкі ўрад, і пэўна ж і на радавы ўрад, з якімі перагаворы маюць прадаўжацца.

Француская прэса аказалася менш наіўна-легкавернай. „Францускія палітычныя колы“, кажа тэлеграма з Парыжу („Кур. Варш.“) „вельмі скептычна (з няверай) глядзяць на ідучыя з Коўна весткі аб раптоўнай зьмене фронту Вальдэмарасам — ды распачаць перагаворы 25/11 у Капэнгагене“.

Вестка гэтая — дзіва фантастычная і зьяўляецца хітрым манёўрам Вальдэмараса“.

Сэнацыійная вестка — аб літвіўска-нямецка-расейскім саюзе (?).

„Уходняе Агенцтва“ падае з Берліну сэнацыійную вестку, быццам у часе апошняга пабату ў Берліне прэм. Вальдэмараса — адбыліся там важныя нарады — з уацэсьем радавага пасла ў Коўні Аралава (які быццам праз увесь час вьісты Вальдэмараса ў нямецкага ўраду таксама сьдзеў у Берліне). Быццам — у выніку гэтых нарадаў надпісаны быў спецыяльны трактат паміж ССРР, Літвой і Нямецчынай — (наўзор Рэпальскага трактату ССРР з Нямецчынай). Бэрліненія палітычныя кругі гэтым тлумачаць — раптоўны перарыў у распачаўшыхся ўжо, адвалася надобра — польска радавых перагаворах у справе тарговага трактату.

Бяссплаўны канец амэрыканскай „прапазіцыі вечнага міру“.

Як ведама, напачатку году амэрыканскі ўрад, ваенным гвалтам захопліваючы ў сябе ў Амэрыцы дробныя рэспублікі, натрэбныя Амэрыцы для яе імперыялістычных плянаў панававаньня над сьветам, у той самы час зьвярнуўся да вялікіх дэержаў Эўропы з прапазіцыяй „вечнага міру“.

Гэты „вечны мір“ між сабой амэрыканскі ўрад прапанаваў пакуль-што толькі — вялікім дэержавам сьвету, (выключыўшы з іх Ліку — яшчэ дагэтуль ня прызнаным ССРР). Гэты „трактат вечнага міру“ фактычна стварыў бы, як слухна кажа „Роботнік“, „саюз такіх вяліварных акулёў імперыялізму“, які забясьпечыў бы толькі ім узамна магчымасьць гвалтаў ды захаваньня драбнейшых дэержаваў і народаў, — як гэтаму і падае прыклад сама Амэрыка...

Сьпярга Амэрыка зьвярнулася да Францыі, якая якраз будзе сваю ўплывовую ролю ў Эўропе (у Лізе — на „аховае правы“ драбнейшых дэержаў проці вялікіх, дазваляючы воль толькі гэтым „сярэдным“ дэержавам-цераможцам гвалціць з свайго боку — яшчэ

Рэзалюцыі Агульнага Зьезду Т-ва Бел. Школы з 28—29/II 1927 г.

(Працяг).

Прымаючы над увагу невяяршыма дзяжкое маляжэньне беларускага школьніцтва, надзвычай крыўднае для беларускага насьленія, а для краю зусім некарыснае і канстатуючы нявелькія перашкоды на шляху здымваньня роднае школы, як з боку школьнае ўлады, так і адміністрацыі, асабліва пры складаньні школьных дэкларацыяў і адчыненьні ўрадавых беларускіх школ, а таксама пратэстуючы проці ўсіх перашкодаў, якія ставяцца ўладамі Т-ву, у яго імкненьні да зьдэсьяньня мэтай Статуту, зацьверджанага самой-жа ўладамі, Агульным Зьезд Т-ва Беларускае Школы пастанаўляе дамагацца:

- 1) правядзеньня ў жыцьцё школьнае ўстаў, пакуль яна існуе, аднак, кіруючы вельмі гармазьячай разьвіцьцё Беларускай школы і крыўднай для Беларускагага народу, адначасна дэбацца радыкальнай зьмьне яе на карысьць нацыянальна-культурна-асьветных інтарэсаў Беларускага народу;
- 2) адчыненьня сёкі ўрадовых беларускіх школаў, прынамсі на першых парах у ліку 600 школаў і нестаўленьня перашкодаў пры адчыненьні прыватных белар. школаў;

- 3) назначэньня ў беларускія школы выключна вучыцельў беларусаў, а дзея гэтага прыняць наступныя меры: а) зьвярнуць на Вацькаўшчыну ўсіх вучыцельў беларусаў, высланых у караньню Польшчы, б) пэравесці з польскіх школаў у беларускія вучыцельў-беларусаў, в) адчыніць зараз-жа з пачатку календарнага 1928 г. вучыцельскія беларускія урадовыя курсы, для падгатоўкі зьваліфікаваных вучыцельў беларусаў, г) адчыніць ад пачатку 1928/29 г. (з 1 верасьня 1929 г.) беларускую ўрадавую вучыцельскую сэмінарыю;
- 4) для забясьпечэньня беларускага нацыянальнага характару беларускіх школаў угоджваць свае паступаваньні з Т. В. Шк.; далей — адчыніць пры Віленскім і Палескім Куратарствам беларускія школьныя аддзельні з беларусамі на чале і аб жераводзе з Варшаўскага школьнага вокругу беларускіх паветаў (Ваўкавыскага, Горадзенскага і інш.) пад загад Віленскага Школьнага Вокругу;

- 5) выданьня дапамогі Выдавецкаму Т-ву на друкаваньне грамадакна падручнікаў у беларускай мове;
- 6) заснаваньня інстатуту школьных іспэктараў-беларусаў;
- 7) ліквідацыі ўтракветычных школаў, якія зьяўляюцца ачтыпэдагогічнымі і школьнымі для беларусаў у сьвась нацыянальным;
- 8) наўжываньня лацінкі ў беларускіх школах, з якой беларускае насьленьне вельмі незадаволена;
- 9) назначэньня пэдагогаў на пасады вучыцельў, як у прыватных, так і ў сярэдніх школах, роўна на пасады школьных інаспэктараў і працаўнікоў у белар. школьных аддзел пры Куратарстве з ліку кандыдатаў, прадстаўленых Галоўнаму Управае Т-ва;
- 10) адчыненьня і ўтрыманьня на кошт ураду новых беларускіх гімназіяў у Горадне, Глыбокім, Слоўіме, Вядейцы, Лідзе, Косаве, Ваўкавыску, Веластоку і інш.;
- 11) адчыненьня прафэсіянальных школа: сельска гаспадарчых, у Горадні, Вільні, Маладэчне, Наваградку і тэхнічных: у Баранавічах, Вільні і Горадні; жагочай прафэсіянальнай школы ў Вільні;
- 12) наданьня ўсім існуючым беларускім гімназіям права публічнасьці, матуры і матэрыяльных дапамог;
- 13) адчыненьня ў Вільні на ўрадовы кошт пэдагогічнага інстатуту;
- 14) адчыненьня катэдры беларусазнаўства пры ўнівэрсытэце ў Вільні і вызначэньня прафэсараў па прадстаўленьні Беларускага Навуковага Таварыства;
- 15) прынспашэньня справы заьвер-

дзяньня прыватнай Вышэйшай Студыі Беларускагаўста ў Вільні.

Адначасна Агульным Зьезд вітае прадстаўнікоў усіх беларускіх гімназіяў, і вучыцельскую моладзь і заклікае да такой-жа працы, як і дагэтуль, шычрае і дружнае. Канстатуючы недахоп матэрыяльных засабаў на вядзеньне культурнае працы і далейшага разьвіцьця яе, Зьезд заклікае самаўрады, правіцьяльняныя арганізацыі Т-ва і шырокае беларускае грамадзянства прысьці з матэрыяльнай дапамогай Галоўнаму Управае Т-ва Беларускае Школы ці то ў відзе ўнясьеньня ў бюджэт пэўных сум на карысьць Т-ва, ці прыскакаю ахвяр ці нарэшце вызначэньня стыпендыяў для вучняў беларускіх гімназіяў і г. д.

Ад Рэдацыі: Зьмяшчаючы рэзалюцыі Агульнага Зьезду Т-ва Бел. Шк.—Рэдакцыя ад сябе зварочваецца з гарачым заклікам да нашых самаўрадаў і ўсяго працоўнага насьленія Зах. Беларуду з просьбай прысьці на дапамогу нашаму сярэдняму школьніцтву. Мы мусім разлічыць на свае ўласныя сілы. Няхай праца ў гэтым адношаньні Слоўіскай Акружнай Управы, якая сабрала да 1.000 зл., паслужыць добрым прыкладам і ўсім іншым нашым арганізацыям на мясдох.

драбейшыя ды недзяржаўныя народы, а таксама — пераможаны ў вайне дзяржавы)... Французскі ўрад адказаў, што — згладжаецца разам з амерыканскім падляццэ пачыну — „экасавацца ўсялякай вайны паміж дзяржавамі назаведдзі“, як прапануе Амерыка, але толькі тады, калі такі супольны тракт — ня будзе выключаць ды лічыць „міжнародным праступленнем“ — вайну абаронную, а будзе забараняць толькі вайну зачэпную, захватную.

Французскі ўрад дадаў, што Францыя і масуваецца ня можа лічыць свята абавязак абароны бацькаўшчыны ад варожага нападу „міжнародным праступленнем“, але, апрача таго, і статут Лігі Нацыяў выразава абавязвае — прыбегці на помач сябру Лігі, на якое зроблены напад.

На гэта амерыканскі ўрад зараз жа адказаў, што ён ня можа згладзіцца на такое абмяжыванне: вайна або павінна быць скасавана ды выключацца з жыцця дзяржаў зусім і цалком (!), або — заўсёды ўсялякая вайна будзе тым і, хто яе распачаў матывавацца, як „абаронная“, „святая“ і г. д.

Дзеся таго амерыканскі ўрад адмовіўся ад свайго „шляхотнага“ пачыну — „даць усяму свевету вечны мір“.

Пасля месяца перапіскі ўся справа — пахавана.

Як пішучь газеты, гэта „шляхотная“ думка амерыканскага імперыялістычнага ўраду мае перад... перадвобразны меты. — У гэтым годзе маюць адбыцца выбары новага прэзідэнта, які ў Амерыканскай Рэспубліцы мае папросту — нарадзіўся ўладу, значна большую, як у іншых аўрапейскіх манархіях..

Дык воць, рэспубліканская партыя — дзея агітацыі за свайго кандыдата — і зрабіла „жыццё рух“ — запрапанавала ўсёжак рытуэжыцца да ўзаемнага забойства Эўропы (і Японіі) — „вечны мір“ — адмову ад усялякай вайны... Дык — не вімаць амерыканскія „міратворцы“ (усёжак будучыя новыя бражніосцы і краёсёры...), што Эўропа — адкінула яго шляхотную прапаганду...

Наша хроніка.

Звальненне з вастрогу. Гэтым днямі звольнены з вастрогу гр. А. Войцік, рэдактар беларускіх газэтаў, які апошні раз адсядзеў на суду за канфіскаваныя нумары сваіх газэтаў чатыры месяцы.

Да арыштаў сярод беларусаў. Як перадаецца, у ліку заарыштаваных на правінцыі знаходзіцца таксама Плескачоўскі, кандыдат спіску „Беларускага Працоўнага Народу“. Заарыштаваны перавезены ў Лукішскую турму ў Вільні. Іх абвіняюць... у камунізме.

Зноў арышт. На мітнгу 8 лютага ў Сьвянцянках выступіў проці ўраду б. Н.П.Хвед Карвацкі, які заклікаў да галасавання за № 13. Карвацкі заарыштаваны.

А вось ППС-н — дык свае афішы „процідраваць“ навет праз вонкі вагонаў раскідаюць. Добра гэтым ППС-ам!

Спэцтаіль вечарына. 11-га лютага ў памешканьні Галоўнай Управа Т-ва Белар. Школы (вул. сьв. Ганны 2—3) Новасьвецкі Гурток Т-ва Белар. Школы ладзіць спэцтакль-вечарыну. На сцэне будзе адыграна: 1) „Адвакат прымаець“ — п'еса ў 1-эй дзеі, і 2) „Сьвятаньне“ — п'еса ў 1-эй дзеі, А. Чэхава.

Сярод беларускіх студэнтаў. Віленскія беларускія студэнты апошнімі часамі сталі больш сябе праяўляць у Грамадскай праці. Праўда, пакуль што праца іх абмяжоўваецца надзяньнем лекцыяў і спэцтакляў вечарын. Што тычыцца лекцыяў — дык треба адзначыць, што носіць яны пераважна ірыядковы характар і чытаюцца на студэнтамі, галоўнае-ж што кідаецца ў вочы з гэтых лекцыяў дык гэта неакадэмічны спосаб чытанья іх.

Што да спэцтакляў-вечарын — дык апошнія заслугоўваюць на большую увагу. П'есы выбіраюцца сур'язныя і выконваюцца ня дрэнна, навет пры такоў невядлікай і нявыгоднай сцэне і саль, якую атрымваюць студэнты ад Т-ва Беларускай Школы.

На асаблівую увагу заслугоўвае апошні студэнтскі спэцтакль-вечарына, што адбыўся ў нядзелю 5-га лютага. Пастаўлена была драма Аляхновіча „Целі“. П'еса гэта, як ведама, вельмі цяжкая і трудная да пастаўкі. Аднак, агульна кажучы, выкана на яна была добра. Добра была выканана роль Матильды (Эма Валінд); і рэшта артыстаў гулялі даволі зносна.

Пасля п'есы адбыліся эскі, пад кіраўніцтвам грам. Грабінскага. Добрае ўражаньне засталася ад вечарын і таму, што як у чаас п'есы так і пры скоках відаль быў парадак і арганізаванасць. Вялікае загану вечару было тое, што замест 7 гадз., як было напісана ў запісках, распачаўся ён аж каля 9 гадз. Гэта ўжо, як кажучь, агульным наш грэх, якога ня можаа толеравачь.

„Студэнская Думка“. Вышла ў свет нарэшце і „Студэнская Думка“ № 1 за 1928 г. Гэта вынік працы маладых студэнтаў, як Шутовіч, С. Станкевіч і інш., якія сваёй запраўды ахвярнаю працаю на зьбіраваньню грошаў і матэрыялу наляжылі, магчыма, першы камень самастойнага студэнскага выданья. У шчырай і бескарнавай працы маладога студэнства заўсёды бачым нешта прыгожае, сымпатычнае. З гэтага боку ініцыятыва маладых студэнцкіх сілаў заслужвае на нашу увагу.

На жаль — треба сказаць — усе гэтыя старажыні кончыліся вельмі сумна. Зьмест часопісі, апрача двух-трох вершаў маладых паэтаў — Бартуля і Ваўлькі з Вільні ды перадавіцы — ўвесь цалком зломаны праскім

студэнствам, ды прытым яго правам палавінаю. Фігуруюць іменні Д-ра Т. Грыба, В. Лаўкога, А. Клімовіча і Т. Ільшавіча. Калі можам сказаць аб усялякай адсутнасці віленскай „Студэнскай Думкі“, то аб праскай „С. Д.“, праследзёўшы часопісь, можна поўна сказаць, што яна вельмі і вельмі няглыбокая, хоць і шчыра ў некаторых прадстаўнікоў (Лаўскі, Клімовіч). Але ці ж чужыць ёсьць „Думка“? А Грыбаўскі вечны „Метэ і Заданьні“, чым яны розняцца ад падобных ім і пісаных гэтым-жа аўтарам „М. і З.“ у розных „бюлетэнях“ аж праз паць гадоў? А „навуковая“ этацыя Д-ра? Гэта-ж насыльчэ узяты з сталывання набор іменьяў і словаў. П. Др. усё пачынае „аб ото“ (з яца).

Ня будзем удавацца ў падрабейшы разбор часопісі. Ня вырасла наша правае студэнства ў Празе і не „дадумалася“ да чагось добрага для працоўных масаў. Нейкі чужыцёвы ідэалізм, няма грунту, няма пункту выхаду. Туманная беларускасць, народніцтва, нейкая запраўды халібертава пакута, інтэлігеншчына — ўсе перажытае, старое. Працоўны масы нічога ня знойдуць у часопісі для сябе цікавага.

Памадаем, каб пачыні маладых віленскіх студэнтаў над стварэньнем часопісі даў таксама і больш глыбейшую і цікавейшую з іх жа асяродку „Студ. Думка“, якая-б у сваіх шуканьях пайшла перуч з думкай працоўнага беларускага народу.

Аблага ў шулерні Паўлюкевіча. З гэтага лютага паліцыя зрабіла аблагу на крміналістх у відмаой Паўлюкевічаўскай шулерні, выклікаўшы нявычайную там паніку. Але ўсё кончылася „як між сваімі“. Заарыштаваных няма.

„Пайфарманасць“ урадавае віленскае прэсы. Абездзьве ўрадавыя віленскія газеты-манархічнае „Slowo“, і нібы дэмакратычны „Kurjer Warsz.“ змясьцілі адначасна ў хроніцы заметкі, што ўлада канфіскавана „грамадзкая лістоўка, якая заклікала галасавачь за № 18“. Ну, такое няшосьме нясьці ня можна было б кажаць ад урадовых лістакаў. Проста кабытае птаньне, ці не для агітацыі нашых угадоўцаў зрабіла гэта ўрадовае прэса, рэкламуючы канфіскацы сельсаюзніцка-халдэцкай лістоўкі проці запраўды прадажніка Янкі Станкевіча, называючы гэтую лістоўку грамадаўскай.

Магчыма! Але й Янка Станкевіч — зрабіўся проста такі нятыкальна асабой. Воць, што значыць умець са смакам пацаваць пакокі боі!

Шпігоўства? Як наведамляе прэса, 13 г. м. у Вільні будзе разглядацца справа групы заарыштаваных, у ліку якіх знаходзіцца жонка б. паса Валіна, якіх абвіняюць нібы ў шпігоўстве.

Рэжыма. Пасол Рагуля дастаў акт абвінавачанья і 27 г. м. адбудзецца Суд. Абвіняюць Рагулю за прапаганду на карысьць Рад. Беларусі. Вязумоўна, у праўдывасць гэтага ніто не паверыць.

На час выбараў прадаваць алькагольныя напоі будзе забаронена. Міністар унутраных спраў расказаў усім вязаводам спецыяльныя загал, па якому яны маюць забараніць прадажу алькагольных напояў 2, 3 і 10 марка. Асебы, што ня будучь прытрымувацца гэтай забароны, будуць пацянены да адказнасці, а прадаўцы паміма кари будучь пазбаўлены канцэсіяў.

Нолькі ў Вільні жыхароў. Ня глядзячы на розныя статыстыкі і перапісы — цяжка сказаць, колькі сапраўды мае жыхароў жэста Вільня. Польскія газеты падаюць, што паводле апошніх падлічэньняў паліцыі, вялікая Вільня (гэта знача з усімі сьваімі прыгарадамі ваколцамі) мае 240 000 жыхароў. Але і да гэтай лічбы невядома як адносіцца, яна за надта вялікая.

КАРЭСПАНДЭНЦЫ.

Культурная праца на вёсцы.

(в. Селец, Ганчарскае гм., Лідскага пав.).

Працягуючы ў год ад той пары, калі ў нашым кутку кіпела культурная праца, калі адзін за адным ладзіліся спэцтакль-вечарыны, калі згуртаваная з вёскі лепшая частка моладзі кідала на аўтары мастацтва свае сілы. Адраджэньне да новага жыцця ўсё ж наступіла. Не глядзячы на летнія работы, былі зладжаны сем спэцтакляў — пяць у сваёй вёсцы, і два ў чужых вёсках, у вёсцы Ганчарох і в Дзітрыках. У гэтых сямі спэцтаклях былі адгараны п'есы: „Модны шляхцюк“, „Заручыны Паўлінкі“, „Сурдут і сярмага“, „Калісь“, „Іх розумны сьцяжы“, а сэрцама, „Суд над Трояхіўскай“, „Гурток“ і жарты „Лекары і лекі“, „Боты“.

Як мастацка была адыграна драма „Сурдут і сярмага“, а таксама драма „Калісь“!.. З якім натхненнем паялі артыстаматары песьні!.. Мелі шчасьце высконы жыхары ўбачыць на тутэйшай сцэне творы Ф. Аляхновіча, а таксама Родзевіча. Усё гэта рабілася ў новым будынку, яшчэ ня скончаным, без печы, без падлогі, але пры энэргічнай працы нашых сябровак, быў прыбраны ёлачкамі, вянкамі, так што выглядаў вельмі прыгожа.

Настала зіма. Неяк перад калядамі напісалі нашы сябры просьбу да Школьнага Куратара ў Вільню на даволі рабідч прадстаўленьні ў нашай школе, але і да гэтай пары ня можам дачакацца пазваленьня. Ведама, каб на подьскае прадстаўленьне, то окура прышло б пазваленьне, а як на беларускае, то, як кажа беларуская пагаворка,

Добры пачыні. На паседжаньні Гарадоцкае Гміннае Радн, Маладзечанскага пав. 26—1—г. г. ўхваліўся бюджэт на 1928 год.

Радны Я. Забэльскі ўнёс прапавіцыю, каб Рада асыгнавала 500 злот. субсідыі Беларускай Гімназіі ў Радашкавічах.

Прысутны на паседжаньні Начальнік павятовага аддзелу Староста п. Войдуляніе прапавіў адхіліць гэтую прапавіцыю, але радага Забэльскага дружна падтрымалі ўсё яго калегі і асыгноўка аднагалосна была прызнана.

Прэмія адзначыць гэты светлы факт у нашым грамадзкім жыцці. Нашай роднай школе, боць надзея, адчыннюцца віднейшыя гарызонты існавання.

Будучы пазбаўлена падтрыманья з боку Ураду, яна праводзіла сваю культурную місьню ў немагчыма цяжкіх матэрыяльных вараўках.

Цяпер жа, з прабуджэньнем грамадзка-нацыянальнай сьведомасці ў людзей на мясцох, якія павінны азнаваць ўладу над уласнай гміннай гаспадаркай, можна спадзявацца, што колькі грашоў з падаткаў нашага сьвятства стане прыпадаць і на яго родныя культурна асьветныя ўстановы.

Хвала і чэсьць Вам сьведомыя грамадзяне Радныя Гарадоцкае гміны! Хай ваш пачыні будзе добрым прыкладам для другіх.

Есьць весткі, што і ў іншых гмінах адбыліся падобныя паставоны. Чакаем ад грамадзянства паведамленьняў.

Ахвяры. Косаўская Акружная Управа Т-ва Белар. Школы складае шчырую падзяку ўсім ахвярадаўцам, прыслаўшым з Пітзбуду (Амерыка) 53 далары на карысьць роднае беларускае школы.

Ахвяры. Атрымана на карысьць пацярпеўшых ад стыхійных няшчасьяў праз Серафіма Татарына ад вёскі Воострава Слонімскага павету 20 зл.

Камітэт Помачы Пацярпеўшым ад Стыхійных Няшчасьяў усім ахвярадаўцам складае шчырую падзяку.

Падзяна. Украінскі Цэнтральны Камітэт даламогі ахвярам паводкі ад імя пацярпеўшых шчыра дзякуе жыхарам в. Воострава Галынскае гміны, Слонімскага пав. за прысланую дапамогу ў суме 49 зл. 80 гр.

„Беларусі Дзяматар“. Выйшаў у свет зборнічак выбраных твораў розных беларускіх пісьменьнікаў над вышэйшым назовам у від. У. Замярскога. Ня можна сказаць, што ўложаны ўдала, найбольш нацыяналістычных матываў. Нялепшыя гэта творы і з мастацкага боку. Але пры браку ў нас свабодных культурных сілаў, якія б заняліся ўлажыць лепшы дэкліматы — зборнічак паўна ж запоўніць пустое месца ў гэтым адношаньні на нашым кніжным рынку.

Агульны гадавы сход

Сяброў Таварыства Беларускае Школы ў Радашкавічах

адбудзецца 18 сакавіка 1928 году ў м. Радашкавічах, Пляц Касцельны 2.

Парадак справаў:

1. Справаздача Радн і Рэвізыйнае Камісіі за мінулы год;
2. Выбары новае Радн і Рэвізыйнае Камісіі;
3. Перагляд статуту;
4. Вягучыя справы.

Пачатак Сходу ў 2 гадзіны дня пры поўным кворуме; калі-ж кворуму ня будзе, — у 4 гадзіны пры кожным ліку сабраў.

Старшыня Т-ва А. Уласаў.

Секрэтар Я. Гаўрылі.

чакай чалавеча Пятра, дык будзеш сыр есці.

Зімовы сон надчышоў на ўсіх, на старых, на малых; заснуў з імі і маладзёж. Спынілася і памерла культурная праца. І вось гэты момэнт захацелі выкарыстаць нашы панкі-наўчыцелі. І, што ж яны зрабілі? А вось што! У вёсцы Дзітрыках, за паць вёрст ад нас, стварылі з беларусаў-каталікоў труп артыстаў і наладзілі ў той-жа вёсцы спэцтакль на польскай мове, дзе ім удалося сабраць трохи грошай, так яны думалі, што і ў нас пажывацца. На другую нядзелю прыехалі да нас. Але ня так-то было, як ім думалася, з вяшай вёскі не пашоў ні стары, ні малы, апрача школьных дзецей, бо наўчыцелі над прымусам казалі прысьці, некалькім дзецям з ахронкі, каторая месціцца ў нас у маентку за паўварсты ад нашай вёскі. Праўда, прышло некалькі паў-панкоў з калівае інтэлігенцыі: п. начальнік станцыі з жонкаю, п. жалезнадарожны майстар з жонкаю, пані Рыбская, жонка таровага, вось і ўсе глядзельнікі. Я чуў, што гэтыя паўпанкі ілацілі за білет па тры злоты, абы толькі падтрымаць польскіх артыстаў. Калі ўжэ прышоў час пачынаць прадстаўленьне, то адна наўчыцелька пятаецца ў наўчыцеля: „Jeszcze tak mało publiki, trzeba zaszekać jeszcze z pół godziny?“ А наўчыцель гавора: „Wiesz co pani, chyba już więcej i nie będzie, tn psia-krew Białorusin, oni strajkują, dla tego że im nie pozwalają przedstawiać na białoruskiej mowie“. Так пачакаўшы з наўгадзіны, мүсілі пачынаць, хоць ня было каму глядзець. Так, цяпер апёкшыся гарачым малаком, бяцця халоднага: больш ужо ня думаюць прадстаўляць.

Сьвечка васковая сумна гарыць. Ціха ў турме, бы ў магіле. Зорка на сінім, начным небасхіле, Бяцям сьмелецца, дрыжыць і дрыжыць... Таюць іонацікі, сьветлыя дні, Трацяцца лепшыя сілы... Кроў маладая трапеча у жылах, У сэрцы яшчэ не пагаслы вагні! З сьлёзаў вясёлых зьліваюцца песьні, Лёўца вясёльным патокам, Эх, усмяхнуся я зоркам далёкім, Кіну для іх пацалуў — веснаесні!..

Сінія ночы шэптам калосьмім Клічучь на вольны, кіпучы прастор... І сумным, няотройным якімсь адгалосьсем У вершы гуныць мімалётны мінор...

Недзе... туманы падуоцца з даляй, Тае ў прасьветлах сінава шыр... Ну, і скажыце, нашто збудавалі Гэты вялізарны дом — манастыр?..

У даўныя дні, з мудрым, пільным запалам Тут-бы сядзеў летанісец — манах, Штары стройна выводзіў-бы з жарам... Песьня вясельная любіць размах...

Клічучь мяне веснавыя распуцці, Трукат і сьвісты — дцягучь к жыццю... Ах, я ня прыду... хоць ночы сьмяюцца, Шэпчучь аб родным краю...

Вясна — адраджэньне! І родныя скібы, Залітыя сонцам, ізноў прада мной... Вяруўся мой брат — ведаюць гутарыны, Цяпер мы запусьцімся ў далі пудзіно!.. І вырвалісь песьні, што доўга хавалісь, Зноў поўныя сонца, вясёлыя ў сьмех! З душой, бяцям сонечна-творчыя хваці, Гатовы ў дарогу я, сын — бедных стрэх. Лукішкі. Х. Ільшавіч.

3 жыцця Горадні.

× 23 студзеня с. г. а гад. 1 п. п. пад Горадзюнскаю турму падыйшаў з чырвонымі штандарамі вялікі натоўп работнікаў і кідаў лёдуны аб звальненне палітчных вязняў і рэальных заарыштаваных падчас выбараў да Мясцовае Радн са спіску Работніцкага Аб'яднаньне. Угледзіўшы дэманстрацыю, паліцыя наведаміла камісарыты, окуль падыйшла да ёя помач, якая разганушы дэманстрантаў, арштанвала 12 асоб, браўшых удзел у гэтай дэманстрацыі.

× 17 студзеня с. г. ў м. Ідуры, Горадзюнскага пав., адбылася дэманстрацыя, у якой брали ўдзел больш 200 асоб. Паліцыя, угледзіўшы дэманстрацыю, якая йшла на мясцоўку, сілілася разганяць яе, але, нягледзячы на тое, што на ногі быў пастаўлены ўвесь пастаруак, не маглі разганяць яе, і калі абійшоўшы ўсе мясцоўка, дэманстранты разыйшліся — паміці толькі тады арыштвала 4 асоб, якіх, збадаўшы, адаслада ў Горадзюнскі вастрог.

Але затое ўваскрэсла наша праца. Маладзкія ня сьпіць... Ён заварушыўся... Ён нешта творыць... Што? Чаго ўрадаваціся? Га? Сьвэтакль будзе? У нядзелю, пытаюся, „Але, але“ — адказваў нехта. Нарэшце дачакаліся. У нядзелю 29/1—28 года, пасля трохмесячнага маўчання, дзякуючы некалькім энэргічным хлопцам, знайшлі хоць не ў сваёй вёсцы, а за дзьве версты ад нас у вёсцы Рудзе, вялікую хату і з'арганізавалі спэцтакль вечарыну. Адуляна была п'еса „Суд“, Галубка. Струнны аркэстр грае марш. Кожны з прыблўшых стараецца дастаць білет, сябры падтрымліваюць на саль парадак. Праносіцца прад вачыма зляя мінуўшына, несправядлівасці царскіх суаоў, калі ў чалавеча бяда і нуда заглупалі ўсё жывое, лепшае пацучьдэ. Артысты, якія неадзейны выступаюць на вясковай сцэне, гулялі надта добра. Пасля адыграна была камедыя „Гурток“, на астатку была найбикавейшая камедыя „Лекары і лекі“. Слмех трываў праз усю камедыю. Найвыдатнейша паўніў сваю ролю хворага бацькі Міхась Фед. Артысткі і артысты сваёю нацяянлянаю вопраткаю і гульнёю рабілі таксама ня малае ўражаньне на глядзельнікаў. Пасля былі дэклімаваны вершы: „Покліч“ (А. Некрашэвіч) і „Аб мужыцкай долі“ (М. Мазькоўскі), якія зрабілі вялікае ўражаньне на публіку. Прысутныя падзякавалі артыстам шумнымі воклеакамі і сьвэтакль закончыўся скокамі. Дзякую вам, барацьбіты культуры, за сапныя высілки на сваёй нацыянальна-адраджэнокай ніве.

Жадаю і надалей прадаваць на дабро нашаму Беларускаму Народу.

Адзін з сяброў.

Да працы!

Культурна-адраджэньскі рух ахапіў усю нашу многакутуую Бацькаўшчыну — Беларусь, пранікаючы ў самыя глухія — да гэтага часу — куточкі яе, будзеля іх ад яковага ону. Асабліва вразумела гэту вялікую справу моладзь наша і шчыра ўзялася за барацьбу з цемрай. А каб вёсці гэту вялікую і слаўную барацьбу, пачала закладаць Гурткі Т-ва Белар. Школы ў якіх згуртоўвае ўсе свае найлепшыя сілы і агульнымі высілкамі самататум павяла гэту працу. Праца гэта дада вельмі добрыя вынікі. Ладзіцца спэцтакль вечарын, грошы з каторых ідуць на закладаньне бібліятэк, на бедных вучыць у беларускіх гімназіях, або на пацярпеўшых ад стыхійных няшчасьяў. Пяньства ў нас

Да нашых карэспандэнтаў.

Пішэце аб выбарных справах і змаганьні сьвядомых сялян і работнікаў з рознымі выбарнымі гастралёрамі!

Лічыцца за вялікую ганьбу, і на гарэчку дэвіцца, як на агруту, якая труціць, як здароўе, так і розум, наносычы непатрабныя расходы. А калі маюць лішні грош, то ўносяць на культурныя і карысныя мэты. Уважце прыкладам сьвятых Каляднікаў, пад час каторых год — два таму моладзь рабіла „Ігрышча“, на якіх ніколі не абыходзілася без гарэчкі і... без дракі, а то і забойства. Сягоньня гэтага бы было. Там, дзе некалі адбываліся ігрышчы і прагульваліся вялізарныя грошы, там сьёньня моладзь працуе на добра свае Бацькаўшчыны, не шкадуучы сваіх сіл і часу над будаваньнем сьцяг і ладжаньнем спектакляў-вечары, на якіх гарэчкі не начуеш, а ўсе астаюцца вясёлымі і задзворнымі. Дык бачыце гэта, словы нашай песьні „Ад веку мы спалі і нас разбудзілі“... самі па сабе на язык бягучы.

Толькі на вялікі жаль моладзь вёскі Кошпаўч, Дэвятоўскае воласці, спыць у пшаву і ня бачыць, і ня чуе, ці ня хоча чуць, што навакол яе робіцца. І мушу з сорамам за іх прызнацца, якая ў іх вядзецца праца. А воў якая: На Каляды 15 хляпцоў зрабілі акладку па 2 бутэлькі гарэчкі з кожнага, а з 20 дэўчын вымусілі па 1 эд. і на 2 фунты славіны ці каўбаю, і зрабілі „Ігрышча“, на каторым добра павяваліся, ды масварыліся адзін з другім і т. д. Дык на трацішны больш як 100 эд., воў якую пацеху зрабілі для сябе і для другіх. І гэтым займаюцца ўсе хляпцы за выняткам К. С. і некалькі другіх. Ці ня сорама вам, хлопцы?! Ці ня лепей было б выпісаць за гэтыя грошы кніжак ці газет, якія вам адкрылі б вочы і паказалі б шлях да лепшае будучыні? Памятайце, хлопцы, што барацьба з цэрай — гэта барацьба за лепшую будучыню. Дык усё да працы!!! Бо гэта наша справа!

Сусед.

Як Павлюкевіч змагаецца за беларускую культуру.

(в. Дуброва, Ракоўскай вол., Маладэч. пав.).

Стараньнем сьвятых Дуброўскага прыходу Лук'янам Крэскокам задумана ў нас у апошніх месцах м. г. паўлюкевіцкая „Правьвета“. Месяца тут гэтай прадажджэцкай арганізацыя дзела таго, што сьвятства ў нас маласьвядомае. Ўсёць, праўда, дзедзі, якія маргі-б працаваць над падняцьцем культурнага реўна нашага многанакутнага працоўнага людю, які, добра азнаміўшыся з беларускім вызвольным рухам, але ня маючы нічога ў сабе сталага, як напр. М. Салавей, які быў вядомым сярод сялянства, як ідэйны беларус, здолеў заваяваць сабе омпіятны нашэ вёскі і ваколічных, а паельна здраўіў сваім паглядам за тое толькі, што, будучы радным Ракоўскай воласці, можа пагаварыць калі небудзь з войтам-асадыкам Эсьмантам, пра якога ў свой час пісалася ў беларускіх газетах і які добра даўся нам у знакі. Войт, бачучы нясталаець гэтага „падліма“ і бяручы над увагу ягоныя ўдлівы ўва ўсёй ваколіцы, ёсьць вядома, надаець яму руку і нібі-то сьбіруе з ім, каб пры пасярэдніцтве такога ўплывовага чалавека зьліць змуціць сялян.

Восту гэта ўдаеся, бо наш „дзевец“ — беларусы стаў прымаць чынны ўдзел у польскай арганізацыі „Коло Мобілізэ“ ў Дуброве і зсябраваўся з Павлюкевічам так (!) што Павлюкевічаў ад’ютант Вярыкоўскі „заблагаводзіў“ заваць яго міласьць п. М. Салавей і яшчэ некалькіх асебаў, у тым ліку і старшыню „Правьветы“ ў Дуброве А. Ашмянскага ў сваё рэзідэнцыю, у Катловую Вушу, на шыяну гарбаты. (Наш Салавейка ну... ведама-ж згодзіўся за гэтакую вялікую нагарону здраўіць братам сьвям, працоўным беларусам). Дык можна яшчэ прывясоці гэтакіх прыкладаў, але пакінем з гэтым. Влагачэсьцівы наш айцец духоўны бачучы, што сьвятства хоць і маласьвядомае, але імкнэцца да сваёй роднай асьветы, карыстаючыся гэтай маласьвядомаецьцю, ён і асьвясціў іх „Правьветай“ (дарма пазьне ж не фатыгаваўся). Цяпер паслухайце паважаньня чытачы гэтай газеты, як Павлюкевіч праз сваю арганізацыю (хоць гэта і не навіна) хоць сыстэматычна разьбіваць вызвольны беларускі рух і стараецца ўтлумачыць сялянству, што нічога беларускага няма, ды і ня можа быць (!). А справа была воў якая. Зьжылі нашы сяляне ў належны тэрмін дэкларацыі на беларускую школу, заверылі ў войта і даручылі ву каму-ж?.. — ды адурманенаму праз „багачэсьцівага“ і Павлюкевіча, старшыню „Правьветы“ ў Дуброве А. Ашмянскага, каб ён адасаў дэкларацыі да Школьнага Інспектара. Ашмянскі-ж, замест таго, каб выпушціць адразу ўложаны на яго абавязак, яшчэ запітаўся ў овайго „сьвэрэна“ Павлюкевіча, ці варты пашлаць да Інспектара дэкларацыі. І што ж адказаў яму здраўні працоўных Беларусі?.. А воў, олухайце: Ня треба падаваць сьвета дэкларацыю на беларускую школу, бо няма беларускіх вучыцяду. Воў, браты, якую ён вядзе ашуканую працу! У той час, як сотні беларускіх вучыцяду сядзяць без працы галодныя, ён кажа, што няма ды і ня будзе (навет ня будзе) каму вучыць! Хай гэты прыкры факт будзе, нам, браты, навучка, хоць дэкларацыі Вашы дэжучы доўжасці Павлюкевіча і не палілі да Школьнага Інспектара. Многа Павлюкевіч хадзеў прычыніць шкоды Беларускаму

Народу, але не ўдалося яму гэтага. Народ беларускі пазнаў яго добра і адвярнуўся з агідай. А калі дзе ёсьць куткі глухія, знаходзячыся пад яго ўплывам, дык хутка ён іх і там утраціць. Вы, сяляне з вёскі Дубровы і ваколічных вёсак, таксама павінны зразумець „ашуканца“, паельна гэткава паступку, і адвярнуцца ад яго.

А цяпер ад сябе пажадаю табе, айна духоўны, не мяшацца, куды ня треба, а глядзець свайго; не ашукваць сялян, бо прыдзе час і будзе табе адпачана за тваю ашуканую палітыку, і ня будзе табе аянкуна Павлюкевіча, бо непатрэбны ён стаў нашым „хлебадаўцам“ за сваю няўмелую тактыку — ашукваць сялян, якія адлякавалі яму ўжо за ягоныя ўслугі, прываўшы „здраднікам“, „дэфэнзвай“. А вам, браты мае родныя, раджа ня мець нічога супольнага з гэтай брыдой, як Павлюкевіч і яго „Правьвета“.

Заожым мы сваю праўдывую культуруна-асьветную арганізацыю Гуртка Т-ва Белар. Школы, будзем працаваць ў ім; падложым і мы адну цэгліну пад вялізарную будыніку Беларускае Культуры. Ніколі ня треба думаць, што нам нехта паможа ў нашай бядзе. Треба самім працаваць, хоць адсталі мы ў культурнай працы ад нашых братоў з ішніх павятаў, але прыказка кажа: „Лепей позна, чым ніколі“.

Дык да працы, браты! Дубровец.

Выбарныя выбрыкі.

(Пастаўшчына).

Наш павет стаўся ў апошнія часы арэнай змаганьняў за ўпліў розных ашуканцаў. Не адбываецца ні воднага кірмашу, каб не наяджэцца цэлая хмара розных ашуканцаў, якія не шкадуць ні зямлі, ні лесу на адбулеву, навет не шкадавалі б і глушынага малака. А ўся гэта шчодрасьць дзела таго, каб на нашым карку праехаць у Сойм, дзе ня толькі нам не дадуць абяцанага, але ізноў узваліцца на нас тыя пяржары, пад якімі сьвятства сьцягне гнуць свае сьціны і аб гэтым ня маюць права галасна гаварыць. Пяць гадоў існаваньня былага Сойма но добра даувучыла, як адносіцца да ўсіх крыкуноў, але-ж пагнаць іх мы баімся, бо зараз-жа пашыцца пратаконы за калдобіны і г. д. Гэта мы ўжо бачылі.

Слухаччы салаўіныя песьні прамоўцаў, наш селянін, вяртаючыся дамоў з мітнігу, кажны раз пачыта патышці і зьвяртаецца да суседа з пытаньнем: „А чаму-ж няма нашых, ці-ж яны ўжо зьвяліся“?

Не, не зьвяліся, але-ж, відаць, што ў „прадвيارную свабоду“ можна агітаваць, але ня ўсім.

Дык мы, пастаўцы, мусім самі добра разабрацца, што нам треба і не прадаць сваіх галасоў розным ашуканцам. Працоўны люд павінен аддаць свае галасы толькі за змагароў працоўных. Пастаўскі.

Брава Вялейчане!

Як ужо вядома, Вялейскай Акружнай Управай Т-ва Бел. Школы быў валаджаны ў месцы сьнежні 27 г. бацькаўскі сход, на якім быў выбраны бацькаўскі школьны к-т: на чале старшыня Уосціяновіч Сафрон, заступнік Альгер Сьцяпан і скартар Янка Петрашэвіч, і на якім былі вынесены рэзалюцыі проці надужыцьця кіраўнічкі школы і інспектара, а таксама і проці лацінкі. 29 студзеня па загаду кіраўнічкі, а мо і інспектара быў скліканы таксама бацькаўскі сход, ведама, што паклікалі не адных беларусаў, а палкаю і вырадкаю беларусаў. Вырашэлі пытаьне, на якім падручнікам вучыць дзяцей на беларуску, ці па падручнікам лацінкі ці — грамадзкай. Паставілі гэта пытаньне на галасаваньне і што-ж, палікі разам з кіраўнічкэй панясці поўнае паражэньне. За грамадзку галасавала 84, а за лацінку 24 і 3 за большасць.

Пры галасаваньні здарыўся адзін камічны выпадак. Адна панечка хатэла галасавальць аж пяць раз, дзеля таго, што ў яе ёсьць 5 вучыцяду, якія ходзяць у паўшэхную школу. Але ей скамандавалі w ту! згrot.

Грамадзяне беларусы, бярыце прыклад з Вялейчан і дамагайцеся сваёй роднай школы ў сваёй роднай мове. Чэсьць Вам, Вялейчане, бараніце свае роднае і надалей.

Бацька.

З паўзуном нічога супольнага мець не хачу.

(В. Авіраўцы, Браслаўшчына).

Ня чырвонай ня белай і ня чорнай, а шэрай воўчай масьці, былі пасод, цяпершні „прэзэс“ „Radykalnej Partji Włościankiej Ziemi Białoruskich“, ведамы гастралёр, Антон Шапель, прымасіў было запрасіны і мяне на слаўнае „веча“, якое адбылася 15-га студзеня ў Вільні. Навет абякаў „przełomowa“ мяне ў паслы (бачыце, якая вялікая шынка — мандаты раздае!) Але я не скарыстаў з „мілаеьціных“ Шапельных запрасінаў дзеля таго, што з паўзуном нічога супольнага мець не хачу. Тое самае раэ і ўсім часным сялянам і работнікам. В. Філімовіч.

Ад Раданьні: „Паўзун цяпер сядзіць у турме, бо няўдала справіўся з сваёй задачай“.

З Радавае Беларусі.

Экспорт Радавай Беларусі.

Сяюз кааператываў Радавай Беларусі мае ў гэтым годзе прадаць загравіцу між іншым—сушаных грыбоў на суму 260 тыс. рублёў, футраў у нявырабленым стане на 250 тыс. рублёў, вясковага палатна на 20 тыс. руб., лякарскіх сельляў на 40 тыс. р., лёну на 70 тыс., шэроьці і коносага воласу на 30 тыс. рублёў.

Зьезд Мопру.

У Менску адбыўся гэтымі днямі вялікі Усебеларускі Зьезд МОПР — (Міжнароднай Арганізацыі Помачы Рэвалюцыянерам).

Апошні дзень быў пасьвечаны галоўна ўрачыстаму прыняцьцю ахвяраў для палітычных вязьняў у Польшчы.

(„Kurjer Wileński“, № 28, 30).

Лісьмы у Рэдакцыю.

Паважаны Пана Рэдактар, крашу не адмовіць надрукаваць у Вашай паважанай газэце наступнае:

2 дзётага г. г. да мяне зьявіўся пашалянец ад Чатыркі з Наваградка з тым, каб я даў згоду выставіць сваю кандыдатуру на пасла ў Сойм па лісьце, укладзенай ім—Чатыркам, на якой выставіць свае кандыдатуры нібы далі згоду вяломыя беларускія культурныя дзеячы — д-р. І. Дварчанін і Я. Шнаркевіч. Ведаючы іх, як сумленных культурных працаўнікоў і барацьбітаў за лепшую долю нашага працоўнага людю, я даў згоду ўмеўна, што калі напэўна яны, д-р. І. Дварчанін і Я. Шнаркевіч, ідуць па гэтай лісьце — Białoruscy Włościanie-Robotnicy, як я назваў Чатырка, то і я іду з імі, а калі не, то зьнімаю сваю кандыдатуру.

Цяпер даведаўшыся, што гэта быў ня больш яны менш, як манеўр каб сьпежэльніць вядомымі сярод працоўных гушчавымі іменьямі, каб сабраць належны лік подпісаў для свае лісты, а потым і прайсьці ў Сойм, — гэтым заўважу, што я ў даным выпадку зусім не салідарызуюся з п. Чатыркам, лічучы, што ён разьбівае адзін Беларускі рух (Рагулі, Паўлюкевічы і ім падобныя лічу лішнімі ў Беларускім руху) і гораца пратэстую проці надужыцьця майм улаеным даверам да асоб мною паважаных.

Адначасна падаю пратэст да Акружнай Выбарчай Каміцыі ў Наваградку і заяву аб зрачэньні ад кандыдатуры па лісьце Чатыркі пад назовам „Białoruscy Włościanie Robotnicy“, якая на сутнасьці не аднавідае сваёму назоу.

Іншыя лісьмы зьмесьцім у наступным нумары.

З пашанай: Міа. Ясэвіч.

Паважаны Грмадзянін Рэдактар!

Прашу зьмясьціць у вашай паважанай часопісі „Сіла Працы“ гэтыя некалькі слоў!

У газэцы „Сялянская Ніва“ № 3 (150) бжма зьмешчана пісьмо, падпісанае В. Якімовічам, хадзя фактычна са зьмэсту яго відаць, што яго ня ён пісаў, бо я яго вельмі добра ведаю так сама, які яго брата Мікалая, дык скажу, што вельмі шмат треба была-бы

яму вучыцца ад Яромкі, каб так памастаціць улажыць. Што датычыць там зьмешчанага, то ад самага пачатку аж да канца гэта ёсьць агідная хлусьня, пущаная рэзнымі дэфэнзўнымі тыпамі для таго, каб ачарніць паважнае ў нас у навецце асобу Зьмітрукі Кулакоўскага, які ня толькі паважаным сярод сяброў Т-ва Бел. Шк., але і сярод сялянства, якое прыходзіла да яго на дэкларацыі на адчыньненне беларускіх школ. А што датычыць М. Якімовіча т. е. яго брата аб, якім ён кажа, што „брат яго шмат зрабіў для беларусаў“, то гэта праўда, што ён прычыніў шмат крыўды нашаму сялянству, але добра-це вельмі мала, напр.: у Скідэльскае гм., ашукаў шмат сялян пры арганізацыі кааператыву, у выніку чаго сяляне не маглі быць сябрамі кааператыву, бо тыя грошы, якія яму давалі, як павяны і ўступныя, а за якія ён навадаваў сяброўскія кніжкі, не наішлі ў кааператыву, але ў яго ўлаены кішэнь, аб чым вы ме ня ведаеце, цане аўтар пісьма, то можаце даведацца ў кааператыве ў м. Горадні, вул. Ожэшкава № 5. Такіх прыкладаў магу шмат даць, але не хачу зашаўняць шпальты газэты тым, аб чым усё добра ведаеце, дзеля чаго навастаўляю іх для больш карыснага нашаму сялянству.

З пашанай

м. Індура, Язэп Манцэвіч. Горадзен. пав.

Юрыдычныя парады.

Антону Барысьенку. Зьвярніцеся ў свой павятовы соймкі.

Міхалу Гурвёну. Папрабуйце зьвярнуцца ў „Związek Inwalidów“ у Вільні.

С. Дзядовічу. Ёсьць спецыяльная кніжка „Likwidacja Serwitutów“.

Падпішчыну № 6536. Калі бацька памёр пасля 1912 г., то сёстры маюць права на 1/7 частку зямлі кожнай.

Тодару Бялёвічу. Пакуль-што грошы атрымаць ня можна; можа часоам будзе новае якое-небудзь распараджэньне.

Слонімскай Беларускай Кнігарня

прапануе па даступным цэнам:

Беларускія кніжкі,

Кляндары,

Падручнікі,

Сшыткі,

паперу

і ўсе капцэлярыя прылады.

Слонім, Ражанская — 55.

Ніколі не знішчжай сваёй беларускай газэты! Прачытайшы, давай суседу, ці знаёмому, каб і ён пазнаў праўду аб жыцьці свайго народу і даведаўся, што робіцца на сьвеце!

Прыймаецца падпіска НА АДЗІНУЮ У ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ ГУМАРЫСТЫЧНУЮ ЧАСОПІСЬ

„МАЛАНКА“

Выходзіць ДВА разы ў месяц.

У „Маланцы“ супрацоўнічаюць найлепшыя літэратурныя і мастацкія сілы Заходняй Беларусі.

У „Маланцы“ зьмяшчаюцца найцікавейшыя, найсьмяшнейшыя жарты, карыкатуры, вершы, сатыры.

„Маланка“ друкуецца на добрай паперы з вялікай колькасьцяй рысункаў.

ПАДПІСНАЯ ЦАНА: На год—8 зл., на паўгода—4 зл. на тры мес.—два зл.;

ЗАГРАНІЦУ: на год — 2 дал.; на паўгода — 1 далаяр.

Рэдакцыя: „МАЛАНКА“—Вільня, Гэтманская вул. № 4.

Вышла з друку і прадаецца

у Беларускай Кнігарні Беларускага Выдавецкага Т-ва Вільня, Вострабрамская № 1

ХРЭСТАМАТЫЯ НОВАЕ БЕЛАРУСКАЕ ЛІТЭРАТУРЫ і Дварчаніна ў 5 х выпусках:

Наклад Беларускага Выдавецкага Таварыства ў Вільні.

I выпуск: Ядвігін Ш., К. Каганец, А. Паўловіч, Цётка. Ц. 1,50

II выпуск: Янка Купала, Якуб Колас. Ц. 2,50.

III выпуск: Алесь Гарун, Зьмітрук Бадуля, Кастанцяна Буйло і Галыш Леўчык. Цана 1,50.

IV выпуск: Влост, Язэп Лёвск, У. Галубок, Цішка Гартыч і іншыя сялянскія пісьменьнікі. Цана 1,50.

V выпуск: М. Вагдановіч, М. Гарэцкі, К. Сваляк, Ф. Аляхновіч і інш. Ц. 2 зл.

Кніга мае аднолькавую вартасць, як падручнік да сярэдніх школ і як настольная кніга кожнага сьвядомага беларуса.

Жадайце ўва ўсіх кнігарнях. Пры выпісваньні з правінцыі треба дадуць кошты перасылкі.

